

Zpráva o činnosti Centra rozvoje Česká Skalice v oblasti EVVO za rok 2013

Zrealizované projekty, zakázky a aktivity:

1. Zajištění a realizace ekologických výukových programů pro školy na území Královéhradeckého kraje

Výukové programy zrealizované v rámci zakázky Královéhradeckého kraje:

Kdo žije v Zážitkové zahradě? + Bohatství starého sadu, 14. 10. 2013

Žáci prvního stupně základní školy v Provodově - Šonově absolvovali se školní družinou v zahradě vzdělávacího střediska Vila Čerych program zaměřený na poznávání podzimní přírody: seznamovali s ovocným sadem, základními druhy ovocných stromů a jejich plodů a možnostmi jejich využití. Poznali základní péči o sad i moudrost našich předků ukrytou v pranostikách i v poezii. U bylinkových záhonů poznávali druhy bylinek a koření a dozvídali se o jejich využití. Dále pozorovali a určovali živočichy žijící v zahradě Vily Čerych. Na závěr si děti i paní vychovatelky vyrobily růžičky z barevného listí.

Podzimní dobrodružství

23. 10. 2013 pro MŠ Lužická Jaroměř (ve vzdělávacím středisku Vila Čerych)

24. 10. 2013 MŠ Radvanice

25. 10. 2013 pro MŠ Vančurova Náchod (ve vzdělávacím středisku Vila Čerych)

12. 11. 2013 MŠ Dolní Radechová

Děti byly pomocí vyprávění stromových skřítků Dubáčka a Bukáčka seznámeny s proměnami přírody během jednotlivých ročních období, zvláště pak na podzim. Kreslily, jak vypadají stromy během roku a za pomoci obrázků hledaly znaky všech ročních období. Zvířátkům pak pomáhaly sbírat zásoby potravy na zimu.

Stromy kolem nás

24. 10. 2013 ZŠ Radvanice

31. 10. 2013 pro ZŠ Česká Skalice (ve vzdělávacím středisku Vila Čerych)

Program seznámil žáky s významem, funkcemi a druhy stromů a keřů. Žáci rozeznávali druhy dřevin, pomocí smyslového vnímání se seznamovali s listy, podzimními plody i vzorky dřeva. Součástí programu bylo i zhlédnutí a rozbor filmu Muž, který sázel stromy a tematický kvíz o stromech.

Přírodní zajímavosti Babiččina údolí, 31. 10. 2013

Žáci ZŠ Česká Skalice se vydali na vycházku do NPP Babiččino údolí, aby se zde seznámili s přírodními zajímavostmi této lokality, zástupci živé i neživé přírody, ale také se zásadami ochrany přírody a související legislativou. Po cestě sbírali listy různých dřevin, na praktickém příkladu se seznámili s významem mrtvého dřeva. Součástí

procházky bulo i představení nivních luk a managementu hospodaření - opatření na podporu jejich biodiverzity.

Seznámili se též s invazními druhy rostlin a živočichů a způsoby jejich odstraňování.

Po stopách zvěře, 29. 11. 2013

Žáci ZŠ Radvanice navštívili v Teplicích nad Metují místa, kde žije vydra a kde se nacházejí migrační trasy zvěře. Pod vedením ochránců přírody a myslivců pak cestou na Bischofstein hledali a našli další stopy a pobytové znaky ptáků, srnčí a černé zvěře, lišky, veverka a dalších živočišných druhů. Zázitkem pro všechny pak bylo odlévání nalezených stop do sádky.

Výukové programy zrealizované mimo zakázku Královéhradeckého kraje:

Den Země – odpady

19. 4. 2013, ZŠ Česká Skalice (2. stupeň), 25 účastníků, Vila Čerych, lektorka Iljana Beránková
- promítání výukového filmu o třídění odpadu, diskuse, vyplnění pracovního listu Hřbitov odpadků

Den Země – ekohry

19. 4. 2013, ZŠ Česká Skalice, 45 účastníků (1. stupeň), SVC Bájó, lektorka Karolína Kačerová
- stolní hry, skládačky, kvízy, výtvarné aktivity s ekologickou tematikou

Zážitková zahrada

5. 6. 2013, ZŠ a MŠ J. Zemana, Náchod, 12 účastníků, zahrada Vily Čerych, lektoři Iljana Beránková, Jiří Veselý

- pozorování a poznávání živočichů, poslouchání ptačího zpěvu, poznávání léčivých bylin a koření, vnímání přírodnin na nášlapné pocitové stezce, výtvarné aktivity

Království včelky Máji

19. 6. 2013, MŠ Havlíčkova, Náchod – Plhov, 100 účastníků, Vila Čerych, lektorka Iljana Beránková

- význam včel, poznávání květin, hra na včelky – sbírání pylu, ukázky včelích produktů a potřeb včelaře, kreslení

Ochrana přírody v ČR

25. 6. 2013, ZŠ Česká Skalice (2. stupeň), 23 účastníků, ZŠ Česká Skalice, lektor Petr Kuna

- přednáška s prezentací o legislativě, chráněných územích, rostlinných a živočišných druzích, o NPP Babiččino údolí

Všemi smysly v přírodě

22. 8. 2013, Dům dětí a mládeže Smiřice, 10 účastníků, zahrada Vily Čerych, lektorka Iljana Beránková

- pozorování a poznávání živočichů a rostlin (NS Cesta stromů, poznávání léčivých bylin a koření), vnímání přírodnin na nášlapné pocitové stezce, výtvarné aktivity

2. Projekt Podpora ekologické výchovy v Kladském pomezí

Poskytovatelé dotace: Královéhradecký kraj, Evropský fond pro regionální rozvoj prostřednictvím Euroregionu Glacensis

Zrealizované aktivity:

- 1) Zhotovení projektové dokumentace na rekonstrukci vzdělávacího střediska Vila Čerych
Na základě zpracované PD k územnímu souhlasu a PD ke stavebnímu povolení bylo požádáno o sloučené územní a stavební řízení. Rozhodnutí bylo vydáno a nabylo právní moci (30.1.2014). Dalšími vytvořenými stupni PD jsou dokumentace pro provedení stavby vč. položkového rozpočtu a z ní odvozená zadávací dokumentace stavby vč. výkazu výměr.
- 2) Vytvoření výukového programu, pilotní ověření žáky z Polska
24. 9. 2013 se žáci základní školy Polanica-Zdrój zúčastnili pilotního ověření výukového programu v Zážitkové zahradě Vily Čerych. Seznámili se s živočichy a rostlinami vyskytujícími se v zahradě. Podrobně se věnovali především stromům, bylinkám, ptákům a obojživelníkům. Zkoumali též rychlost rozkladu různých druhů odpadů v názorné ukázce „hřbitova odpadků“. Lektori: Iljana Beránková, Petr Kafka.
- 3) Exkurze do Národního parku Stolové hory
21. 6. 2013 se plný autobus účastníků vydal do Národního parku Stolové hory. Pracovníci PNGS jim byli skvělými průvodci po krásné a zajímavé krajině. Celodenní akce se líbila studentům i dospělým.
- 4) Seminář Ekologická výchova a ochrana přírody v ČR a PR
15. 10. 2013 se ve Vile Čerych sešli zájemci o problematiku ochrany ŽP a ekologickou výchovu. Po teoretické části, ve které vystoupili také zástupci PNGS, následovala odpolední terénní exkurze do NPP Babiččino údolí.
- 5) Leták Zážitková zahrada
Byl vytvořen propagační a informační leták o Zážitkové zahradě Vily Čerych. Existuje v české a polské jazykové mutaci. Je to oboustranně barevný leták formátu A4 s informacemi a fauně zahrady a o naučné stezce Cesta stromů. Bylo vytištěno 1500 kusů v každé jazykové mutaci. Letáky jsou volně dostupné v zahradě Vily Čerych, v Regionálním informačním centru v České Skalici, byly předány účastníkům semináře, do škol a polským partnerům projektu.
- 6) Překlad brožury Stezky za poznáním (v elektronické podobě) do polštiny
- 7) Vypracování vize využití a spolupráce vzdělávacího střediska Vila Čerych s PNGS

3. Projekt Zážitková zahrada – etapa roku 2012

Poskytovatel dotace: Královéhradecký kraj

Termín realizace: 1. 1. 2012 – 30. 6. 2013

V roce 2013 byly v rámci projektu zrealizovány tyto aktivity:

- Bleší trh a dobročinný šatník (benefiční akce pro obnovu rozária v zahradě Vily Čerych), 5. 5. 2013;

- Klub dobrovolníků – spolupráce dobrovolníků při údržbě a obnově Zázitkové zahrady a při pořádání akcí pro veřejnost;
- Částečná obnova cest v rozáriu.

4. Osvětové akce pro veřejnost

Den Země aneb 5. Ratibořické ovčácké slavnosti, 27. 4. 2013

Osvětová a kulturní akce pro širokou veřejnost, při níž se návštěvníci seznámili s chovem ovcí, koz a dalšího drobného zvířectva. Obdivovat mohli také uměleckou práci kovářů, košíkářů či ruční zpracování vlny. Nechyběly ochutnávky ovčích a kozích sýrů, klobás a dalších dobrot. Svou produkci zde nabízeli regionální zemědělci. Skauti z České Skalice připravili indiánské tee-pee a ukázky postoje k přírodě. Novinkou v roce 2013 byla ukázka drobné zahradní mechanizace, jako možného způsobu obhospodařování pozemků. Pro děti byly připraveny hry, soutěže a tvořivé dílny.

Fair trade snídaně, 11. 5. 2013

Na terase Vily Čerych společně posnídalo 11 dospělých se 4 dětmi fairtradové a lokální potraviny. Vyjádřili jsme tak podporu produktům, při jejichž výrobě byl brán ohled na lidská práva, životní prostředí a nebyla zneužita dětská práce. Stalo se tak na Světový den pro fair trade, který se druhou květnovou sobotu slaví již desátým rokem po celém světě. Happening „Férová snídaně ve vašem městě“ proběhl v ČR potřetí, v České Skalici šlo o premiéru. Celorepublikovým koordinátorem této akce je nezisková organizace NaZemi.

Slavnost stromů, XI. ročník, 19. října 2013

Při této už tradiční akci proběhla výsadba dřevin (jedné řady okrasných višní) v obnovovaném rozáriu zahrady Vily Čerych. O kulturní vystoupení, které lahodilo očím i uším, se postaralo dívčí saxofonové kvarteto ZUŠ A. M. Buxton Úpice. Flétnistky ZUŠ B. Smetany Nové Město Nad Metují – pobočka Česká Skalice které předvedly své umění ve stylovém prvorepublikovém oblečení. Obdiv patřil také nablýskaným historickým vozidlům členů Veteran Car Clubu Dvůr Králové nad Labem.

5. Poradenství pro širokou veřejnost

V Regionálním informačním centru v České Skalici jsou poskytovány informace týkající se ekologické tematiky. Zájemcům jsou k dispozici tištěné materiály např. o šetrném spotřebitelském chování, přírodních zajímavostech Babiččina údolí, Fair trade produktech, nabídce výukových programů pro žáky a studenty škol, atd. V průběhu roku 2013 bylo zodpovězeno celkem 18 dotazů. Týkaly se především dotace z programu Nová zelená úsporám. Klienti ekoporadny se dále zajímali o provoz sběrných dvorů v České Skalici. Další návštěvníci si odnášeli letáky domů. Také byly předávány informační štítky na poštovní schránky klientům, kteří si nepřejí dostávat reklamní tiskoviny.

6. Informační body na území MAS Mezi Úpou a Metují

V 11 obcích na veřejně dostupných místech se nacházejí informační body CRČS („Ekokoutky“) tvořené otočnými stojany obsahujícími tištěné materiály s ekologickou tematikou. Materiály jsou průběžně doplňovány.

Zpracovala: Iljana Beránková, únor 2013

Schválil: Jiří Kmoníček